

PRED DONOŠENJEM ZAKONA O FONDU ZA UNAPREĐENJE STOČARSTVA

Svim narodnim zastupnicima Sabora razaslan je još u polovini svibnja nacrt i obrazloženje Zakona o fondu za unapređenje stočarstva, pa će na idućim sjednicama odbora za narodnu privredu Republičkog vijeća i Vijeća proizvođača Saborâ biti taj nacrt razmotren i dopunjen napomenama narodnih zastupnika, a zatim predložen na ozakonjenje.

Nacrt Zakona određuje, da se osnuje Centralni fond za unapređenje stočarstva i zdravstvenu zaštitu stoke pri Državnom sekretarijatu za poslove narodne privrede NRH i takove fondove pri narodnim odborima kotara odnosno gradova.

U fond bi se unosila novčana sredstva, koja bi se prikupljala prodajom posebnih markica, koje bi se obvezno lijepile na stočne putnice prilikom prijenosa. To bi bila pristojba od prijenosa stočnih putnica, a iznosila bi:

- od goveda preko 1 godine starosti Din 250 — po komadu
- od goveda do 1 godine starosti Din 100.— po komadu
- od svinja prema starosti od Din 20—50. —po komadu
- od konja i magaraca prema starosti od 100—300 dinara, te
- od ovaca, koza jagnjadi i jaradi Din 30 po kom.

U sredstva fonda ulazile bi i dotacije iz budžeta, pa dotacije privrednih i društvenih organizacija.

Od ubranih pristojba za prienos stočnih putnica s područja narodnih odbora kotarâ i gradova ostaje fondu kod narodnog odbora odnosno grada 70%, a 30% uplaćuje se u Centralni fond. Izuzetno za gradove Zagreb, Osijek i Karlovac predviđa se, da će se od ubranih pristojba platiti nešto više u centralni fond.

Sredstva fonda služila bi:

- a) za davanje pripomoći u svrhu nabave rasplodne stoke;
- b) za davanje pripomoći društvenim i privrednim organizacijama u određene svrhe, da se unaprijedi stočarstvo i zdravstveno zaštiti stoka;
- c) za davanje pripomoći u svrhu organiziranja stočarskih izložaba i smotara, te izgradnju objekata za unapređenje prometa stokom i mesnim prerađevinama;
- d) za administrativne troškove za poslovanje fonda.

Sredstva fonda mogu se upotrebljavati samo u svrhe, za koje su određene, pa su propisane kazne za osobe, ustanove i organizacije, koje bi se ogriješile o propise Zakona i Pravilnika za provedbu ovog Zakona, pa za osobe, koje bi raspolagale sredstvima fonda protivno njegovoj namjeni.

U obrazloženju nacrtâ Zakona iznesen je opširan materijal o stanju stočarstva i ulozi na unapređenju stočarstva, koju bi imao fond. Iz posebnog dijela obrazloženja, koji govori o unapređenju proizvodnje i prometa goveda na području NR Hrvatske, jasno proizlazi, da treba poduzeti ozbiljne mjere za unapređenje govedarske proizvodnje, i to kako u pogledu kvantitete, tako i u pogledu pasminskog sastava goveda. Na području NR Hrvatske pasminski sastav je ovakav: simentalci cca 67%, buša sa svojim križancima oko 17%, pincgavci oko 8%, istarsko govedo oko 4%, sivosmeđa 3% i podolsko govedo oko 1%. Kako u proizvodnji mlijeka, tako i u proizvodnji mesa najbolja je situacija kod simentalaca, a najslabija kod buša. Dok simentalka daje u prosjeku oko 1.400 lit mlijeka na godinu, buša daje jedva 700 do 800 lit.

Da se govedarstvo unaprijedi, treba poduzeti čitav niz raznih ekonomskih mjera, od kojih na prvo mjesto dolazi pitanje o odnosu cijena govedarskih proizvoda prema industrijskim proizvodima, pitanje o investicijama, kreditu, subvencijama i t. d. Budući da je krava glavni proizvođač mlijeka, to će daljnji napredak govedarstva uvelike zavisiti o tome, kako će se plasirati taj najvažniji govedarski proizvod. U obrazloženju se kaže, da će prva i najvažnija mjera biti, da se organizira otkup i prerada mlijeka na bazi cijena, koje bi garantirale daljnju proizvodnju.

Organizaciji tova stoke treba obratiti naročitu pažnju, jer je poznato, da govedo pripada među najskuplju vrstu stoke što se tiče uzgoja. Kod nas se kolju pretežno mršava goveda, a to pogoršava rentabilitet proizvodnje za potrošača i za našu privredu kao cjelinu, jer za istu proizvodnju treba mnogo veći broj goveda, a kvaliteta mesa pritom je još znatno slabija. Tovom goveda povisio bi se rendement mesa i ukupna proizvodnja.

Nadalje, da se unaprijedi govedarska proizvodnja u željenom pravcu, t. j. da se poveća mljekarska proizvodnja i proizvodnja mesa, treba osigurati kvalitetni rasplodni materijal. Baš tu bi došao do izražaja fond za unapređenje stočarstva, iz kojeg bi se financirale nabave rasplodnjaka domaćih i stranih, pa organizirala uzgojna selekcijska služba.

Kako se u nacrtu predviđa, da bi u fond ulazile i dotacije iz budžeta i dotacije privrednih i društvenih organizacija, koje se bave prometom i preradom stoke i stočnih proizvoda, to bi se sredstva fonda u početku i formirala najvećim dijelom iz dotacija. U obrazloženju se kaže, da bi iz tih sredstava pored nabave rasplodnjaka trebalo osigurati sredstva za unapređenje mljekarstva, i to u prvome redu preko mljekarske industrije, zatim sredstva za tov goveda i to u prvome redu preko trgovačkih poduzeća zainteresiranih na prometu govedima.

U pogledu financijskog efekta sredstava potrošenih na unapređenje govedarstva u obrazloženju se kaže, da bi se nabavom rasplodnih bikova simentalске pasmine oplodilo što prirodno, što umjetno oko 40.000 krava i junica. Time bi se smanjio sterilitet koji sada iznosi u NRH oko 30%, a uzrokovan je nestašicom muških rasplodnjaka i raznim bolestima.

U obrazloženju se kaže, da bi se nabava rasplodnih bikova vrlo povoljno odrazila na povišenju brutto proizvodnje. Dobilo bi se oko 40.000 teladi \times 40 kg, a to iznosi Din 1,600.000 kg po Din 110.— ili u vrijednosti Din 176,000.000.— Nadalje bi se od 40.000 oteljenih krava dobilo u godini dana prosječno po 1.500 lit. mlijeka, a to iznosi oko 60,000.000 lit mlijeka \times 18 dinara u ukupnoj vrijednosti od 1 milijardu i 48 milijuna dinara. Osim novčanog efekta znatno bi se poboljšao kvalitet podmlatka. Konačno oplodnjom krava po kvalitetnim bikovima, koji bi na svoje potomstvo prenosili sposobnost veće mliječnosti, znatno bi se podigla mliječnost potomaka ovih bikova, a to u prvome redu na području simentalških goveda.

Konačno se u obrazloženju kaže, da je za povećanje proizvodnosti goveda, u prvom redu mlijeka, vrlo važan i selekcijski rad. Poznato je, kaže se dalje, da se povećanje mliječnosti i napredak stočarstva u naprednim zemljama uglavnom ima zahvaliti baš selekcijskom radu raznih stočarskih udruženja i zavoda, a bez toga se ne može ni zamisliti pravilna primjena umjetnog osjemenjivanja.